

Facultade de Ciencias da Educación

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudiantes en programas de movilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

Dª María del Mar García Señorán

Vicedecanos/as:

D. Ramón Ángel Fernández Sobrino

Dª María del Carmen Ricoy

D. Xosé Manuel Cid Fernández

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

D. Antonio González Fernández

Localización

LOCALIZACIÓN DA FACULTADE.

Dirección postal:

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

Grao en Educación Primaria

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005G120V01101	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino	1c	6
005G120V01102	Educación: Teoría e historia da educación	1c	6
005G120V01103	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos	1c	6
005G120V01104	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento	1c	6
005G120V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6

O05G120V01201	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria	2c	6
O05G120V01202	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria	2c	6
O05G120V01203	Historia: Historia do presente	2c	6
O05G120V01204	Psicoloxía: Prevención e tratamiento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento	2c	6
O05G120V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino

Materia	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino			
Código	O05G120V01101			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento Didáctica, organización escolar e métodos de investigación				
Coordinador/a	Fernández Guerra, Ernesto			
Profesorado	Fernández Guerra, Ernesto			
Correo-e	efguerra@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Esta materia forma parte do módulo temático "Procesos e contextos educativos" de carácter básico, con 6 créditos ECTS; está situada no 1º curso, no primeiro cuatrimestre. Pretende proporcionar aos estudiantes uns coñecementos científicos e as técnicas necesarias para reflexionar sobre os distintos aspectos e ámbitos da organización escolar para poder reflectilos nunha realidade concreta, é dicir, nun centro da nosa Comunidade Autónoma. Tenta, tanto pola actualidade dos contidos como polos ámbitos que abarca, desatar os intereses dos estudiantes polos aspectos que tradicionalmente non se trataban nos currículos académicos.			

Competencias

Código

B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudiantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudiantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudiantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudiantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudiantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudiantes e identificar disfunciones
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informá-las e colaborar no seu tratamento
C5	Coñecer as propostas e desenvolvimentos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina

C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C18	Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidade
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións inter persoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1. Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e lexislativos da actividad educativa e situar a escola no sistema educativo español, no contexto europeo e internacional.	B1 C1 D1 C9 D2 C12 D6 D7 D8 D9 D13 D19 D21 D22
2. Coñecer a legislación que regula as escolas de Educación Primaria e a súa estrutura e os modelos de organización do espazo e materiais.	B6 C1 D1 C8 D6 C9 D8 C16 D14 D22
3. Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudiantes.	B7 C1 D1 B8 C2 D2 B9 C5 D6 C9 D7 C12 D8 D9 D12 D13 D18 D19 D22

4. Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo.	B2 B4 B10 B11 B12	C1 C2 C9 C12 C16	D1 D2 D5 D6 D7
		C18	D8
			D9
			D10
			D16
			D18
			D19
5. Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna co fin de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo na aula e no espazo de xogo identificando as peculiaridades do período de 6-12 anos.		C1 C2 C3 C4 C9 C11 C12	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D18
6. Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.		C1 C9 C12	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D14 D15 D18 D19 D21
7. Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e os procesos de ensino-aprendizaxe nas etapas obligatorias do sistema educativo.	B3 B5	C1 C2 C5 C9 C12	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D18 D19 D22
8. Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos en función de diferentes modelos didácticos e das características e necesidades do alumnado.		C1 C2 C5 C6 C9 C12	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D15 D16 D18 D19 D22
9. Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en educación primaria e aplicalas na aula.		C1 C9 C12 C13 C14 C15	D1 D2 D3 D4 D6 D10 D11 D13 D18 D19 D20 D22

10. Participar na definición de proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de control de calidade.	C1 C3 C9 C11 C12	D1 D2 D7 D8 D9
		D14
		D18
		D19
		D22
11. Comprender que a dinámica diaria en Educación Primaria é cambiante en función de cada estudiante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	C1 C9 C12	D1 D2 D6
		D7
		D8
		D13
		D17
		D19
		D21
		D22

Contidos

Tema

1. FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	1.1. A organización escolar. 1.2. O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e de administración. 1.3. O centro e a comunidade educativa.
2. SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONCEPTUAL	2.1. A estrutura do sistema escolar.
3. SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	3.1. Plan de centro. 3.2. O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e de administración escolar: características e niveis.
4. SUBSISTEMA ESTRUTURAL	4.1. A organización de alumnos, profesores, recursos, espazos, horarios, actividades.
5.- SUBSISTEMA RELACIONAL	5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.- O conflito nas organizacións educativas.
6. SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERADO	6.1. Dirección nas organizacións educativas. 6.2. Os proxectos de dirección. 6.3. Da dirección ao liderado.
7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO/ DESENVOLVO ORGANIZATIVO	7.1.- Avaliación de centros. 7.2.- Análise de experiencias de organización. 7.3.- Referencia de modelos e elementos estudiados a centros de educación primaria.
8. ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	8.1. Análise de experiencias de organización. 8.2. Referencia de modelos e elementos estudiados a centros de educación infantil.
9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRÁCTICUM	9.1.- Achegas da Organización Escolar ao Prácticum.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	2	4
Seminario	12	8	20
Seminario	10	20	30
Traballo tutelado	12	24	36
Lección maxistral	14	42	56
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Actividades introductorias	Esta sesión servirá para presentarlle aos estudiantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Seminario	A través delas, o profesor facilitará e orientará aos alumnos no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensíons que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...).

Seminario	A través dos seminarios abordaranse temas específicos que permiten profundizar os contidos da materia. Utilízanse como complemento das clases teóricas. Computan na avaliação contínua.
Traballo tutelado	Nos traballos de aula os alumnos, de forma individual ou en grupos, realizarán proxectos supervisados polo profesor. Computan na avaliação contínua.
Lección maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas loxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios adecuados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da organización escolar. Computa na avaliação contínua.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Seminario	Atención aos alumnos ao longo do seu proceso formativo

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Durante a realización da tutoría en grupo aténdese ao alumno na súa aprendizaxe segundo os seus perfís diferenciados. No seu desenvolvemento realizarase unha avaliação continua e formativa utilizando os procedementos de: - Observación (rexistros, listas de control, cuestionarios, etc.)	Ata un 5	B1	C1	D1
			B2	C2	D2
			B3	C5	D3
			B4	C6	D4
			B5	C8	D5
			B6	C9	D6
			B7	C12	D7
			B8	C13	D8
			B9	C14	D9
			B10	C15	D10
			B11	C16	D11
			B12	C18	D12
				D13	
				D14	
				D15	
				D16	
				D17	
				D18	
				D19	
				D20	
				D21	
				D22	
Seminario	Na avaliação desta actividade terase en conta a procura de documentación, lecturas e intervencións realizadas e a realización dun traballo extenso.	Ata un 25	B1	C1	
			B2	C2	
			B3	C5	
			B4	C6	
			B5	C8	
			B6	C9	
			B7	C12	
			B8	C13	
			B9	C14	
			B10	C15	
			B11	C16	
			B12	C18	

Traballo tutelado	<p>Na avaliación dos traballos de aula dos grupos c teranse en conta os seguintes criterios:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aspectos formais. - Calidade dos traballos. - Exposición oral se é o caso, e resposta ás preguntas expostas. 	Ata un 25	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C5 C6 C8 C9 C12 C13 C14 C15 C16 C18	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22
Lección maxistral	<p>Como actidada avaliadora ten por obxecto avaliar as actividades e tarefas realizadas durante a súa execución. Para iso utilizaranse os procedementos de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preguntas intercaladas durante o desenvolvemento da lección. - Técnicas de autoavaliación. -Informes sobre actividades realizadas. 	Ata un 5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C5 C6 C8 C9 C12 C13 C14 C15 C16 C18	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliação das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	Ata un 40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C5 C6 C8 C9 C12 C13 C14 C15 C16 C18	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia ten dous compoñentes:

1º. A/s puntuacións obtidas polo traballo realizado durante o curso (Avaliación contínua).

2º. A cualificación obtida na proba de preguntas obxectivas (exame).

Aínda que, para superar a materia, a nota do exame ten que ser, como mínimo, un 60% do valor do mesmo.

No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota da avaliación contínua manterase para a segunda convocatoria.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames"

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ainscow, M., **MEJORAR LAS ESCUELAS URBANAS. LIDERAZGO Y COLABORACIÓN**, Primera Edición, Narcea, 2008

Santos Guerra, M. A.; Lorenzo Delgado, M. y García Sánchez, J.N., **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES. HACIA NUEVOS MODELOS**, FUNDEC, 2001

Cid Sabucedo, A., **PRACTICUM I: PRÁCTICAS DE OBSERVACIÓN Y DE INVESTIGACIÓN. APLICACIÓN SOBRE EL CONTEXTO DONDE SE REALIZA LA ENSEÑANZA**, Copytema, 1996

Feito, R., **LOS RETOS DE LA PARTICIPACIÓN ESCOLAR: ELECCIÓN, CONTROL Y GESTIÓN DE CENTROS EDUCATIVOS**, Morata, 2011

Pérez Pérez, J. C. (coord.), **GESTIÓN DE CALIDAD EN LA ORGANIZACIÓN Y DIRECCIÓN DE CENTROS ESCOLARES**, Ministerio de Educación y Ciencia. Instituto de Fo, 2005

Thurler, G. y Maulini, O., **LA ORGANIZACIÓN DEL TRABAJO ESCOLAR: UNA OPORTUNIDAD PARA REPENSAR LA ESCUELA**, Primera Edición, Graó, 2000

Bibliografía Complementaria

Bolívar Botía, A., **LOS CENTROS EDUCATIVOS COMO ORGANIZACIONES QUE APRENDEM. PROMESA Y REALIDADES**, La Muralla, 2000

Cid Sabucedo, A., **EL CLIMA ESCOLAR**, Tórculo, 2002

Cid Sabucedo, A., **LOS PROYECTOS DE DIRECCIÓN**, Auria, 2000

Cid Sabucedo, A., **MACROORGANIZACIÓN ESCOLAR. EL SISTEMA EDUCATIVO, ESTRUCTURA Y CARACTERÍSTICAS**, Departamento de Didáctica y Organización Escolar, 1996

Gimeno Sacristán, J., **EL SISTEMA EDUCATIVO. UNA MIRADA CRÍTICA**, CISS-Praxis-Cuadernos de Pedagogía, 2004

González González, Mª T. ; Nieto Cano, J. M. y Portela Prúaño, A., **ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN DE CENTROS ESCOLARES**, Prentice-Hall, 2003

Grau Rubio, C., **EDUCACIÓN ESPECIAL. DE LA INTEGRACIÓN ESCOLAR A LA ESCUELA INCLUSIVA**, Promolibro, 1998

Lorenzo, M., **ORGANIZACIÓN ESCOLAR. LA COSNTRUCCIÓN DE LA ESCUELA COMO ORGANIZACIÓN**, Segunda Edición, Ediciones Pedagógicas, 1996

Matín-Moreno, Q., **BANCOS DE TALENTO: PARTICIPACIÓN DE LA COMUNIDAD EN LOS CENTROS DOCENTES**, Sanz y Torres, D. L., 2000

Pacual Pacheco, R; Villa Sánchez, A. y Auzmendi Escrivano, E., **EL LIDERAZGO TRANSFORMACIONAL EN LOS CENTROS DOCENTES: UN ESTUDIO EN LAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS DEL PAÍS VASCO Y CASTILLA-LEÓN**, Mensajero, D.L., 2006

Pérez Gómez, A. I., **LA CULTURA ESCOLAR EN LA SOCIEDAD NEOLIBERAL**, Morata, 1998

Santos Guerra, M.A.; Lorenzo Delgado, M. y García Sánchez, J.N., **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES: HACIA NUEVOS MODELOS**, FUNDEC, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

Aspectos didácticos e organizativos da educación especial/O05G120V01934

Bases pedagóxicas da educación especial/O05G120V01935

Prácticas externas: Practicum/O05G120V01981

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/O05G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Teoría e historia da educación

Materia	Educación: Teoría e historia da educación			
Código	O05G120V01102			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Carrera Fernández, María Victoria			
Profesorado	Carrera Fernández, María Victoria Cid Fernández, Xosé Manuel			
Correo-e	mavicarrera@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Como materia de formación básica, a denominada Educación. Teoría e Historia de a Educación ten como finalidade introducir ó futuro graduado/a no universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que o futuro/a graduado/a coñeza e valore desde unha perspectiva crítica o concepto de educación e os seus procesos, axentes, institucións, xunto coa súa evolución histórica e co proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional desde unha perspectiva reflexiva e crítica. Tamén se analizan os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Primaria e ó proceso de configuración do seu profesorado, da súa formación e da súa lexitimación socioprofesional.			

Competencias

Código

A1	Que os estudiantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vanguarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudiantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrar por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudiantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudiantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de lingüas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudiantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudiantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudiantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudiantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos

C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudiantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C5	Coñecer as propostas e desenvolvimentos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover acciones de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
C22	Relacionar la educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudiantes 6-12 anos
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudio
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións inter persoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación
e Aprendizaxe

Analiza, comprende e avalia a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan distintas teorías contemporáneas da educación

A1	B3	C1	D1
A2	B6	C2	D2
A3	B7	C5	D3
A4	B9	C7	D5
A5	B10	C9	D6
	B12	C10	D7
		C12	D8
		C13	D9
		C17	D10
		C20	D12
		C23	D14
		C24	D15
		C64	D16
		C67	D17
		C68	D18
			D20
			D22

Analiza a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos socias, políticos e normativos

A1	B5	C1	D1
A2	B6	C2	D2
A3	B9	C5	D3
A4	B10	C10	D5
A5	B11	C14	D6
		C17	D7
		C20	D8
		C24	D9
		C65	D10
		C66	D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D20
			D22

Desenvolve un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo

A1	B3	C1	D1
A2	B4	C2	D2
A3	B5	C5	D3
A4	B6	C7	D5
A5	B7	C9	D6
	B8	C10	D7
	B9	C11	D8
	B10	C12	D9
	B11	C13	D10
	B12	C14	D12
		C15	D13
		C17	D14
		C19	D15
		C20	D16
		C22	D17
		C23	D18
		C24	D20
		C29	D22
		C34	
		C62	
		C64	
		C65	
		C66	
		C67	
		C68	

Valora a acción educativa do mestre na educación primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xenerar pedagóxicamente a súa intervención	A1	B3	C1	D1
	A2	B4	C2	D3
	A3	B5	C7	D7
	A4	B6	C9	D8
	A5	B7	C10	D9
		B8	C11	D12
		B9	C12	D13
		B10	C13	D14
		B12	C14	D15
			C15	D17
			C17	D20
			C20	
			C22	
			C23	
			C24	
			C29	
			C34	
			C62	
			C64	
			C65	
			C66	
			C67	
			C68	

Contidos

Tema

I. CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN	Concepto de educación. Dimensións da educación. Educación en valores. Piares da educación. O universo educativo
II O COÑECIMENTO CIENTÍFICO DA EDUCACIÓN	Saber pedagóxico e coñecemento científico. A pedagogía como ciencia e como disciplina. O coñecemento da educación e as ciencias da educación. Achegas para a praxe educativa.
III. AXENTES E INSTITUCIÓNS EDUCATIVAS	Relacións familia, escola e comunidade. A profesión docente e o proceso de comunicación. Do centro escolar á cidade educadora. Movementos e institucións educativas.
IV. TEORÍAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS	Antecedentes e inicio da modernidade pedagóxica. A escola nova. Teorías socialistas. Teorías antiautoritarias. Teorías personalistas. Teorías críticas coa institución escolar. A teoría educativa no inicio do século XXI.
V. HISTORIA DA ESCOLA PRIMARIA	Nacemento e desenvolvemento dos sistemas educativos. Os procesos de escolarización e a educación básica. A escola primaria na súa historia e no momento actual.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	15	35
Traballo tutelado	7	5	12
Resolución de problemas	6	7	13
Prácticas autónomas a través de TIC	0	3	3
Debate	5	2	7
Seminario	12	5	17
Traballo tutelado	0	30	30
Seminario	0	2	2
Exame de preguntas obxectivas	2	25	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Lección maxistral	Exposición por parte da persoa responsable da docencia dos contidos da materia e das bases teóricas e directrices do traballo a desenvolver polo estudiantado.
Traballo tutelado	Terán como finalidade a exposición de comentarios, recensións, actividades ou traballos de tipo individual e/ou colectivo por parte do alumnado con debate posterior.
Resolución de problemas	Orientados a analizar casos, estudio de situacións, comentar textos ou afondar ou complementar os contidos da materia.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudio. Desenvólvense a través do TIC de maneira autónoma

Debate	O alumnado comentará e analizará nunha perspectiva reflexiva e crítica cuestións cunha orientación teórica e práctica vinculadas cos contidos básicos da materia
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico. Empréganse como complemento das sesións maxistrais, para desenvolver competencias instrumentais relacionadas co marco teórico da materia.
Traballo tutelado	O alumnado deberá realizar de forma individual e/ou grupal varios traballos sobre algúns dos temas vinculados cos contidos da materia.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Resolución de problemas	Tempo dedicado a resolver dubidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Seminario	Tempo dedicado a resolver dubidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Traballo tutelado	Tempo dedicado a resolver dubidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Traballo tutelado	Tempo dedicado a resolver dubidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.

Avaliación

	Description		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Asistencia e participación activa na clase e nas actividades de aula, así como na presentación de traballos (Avaliación continua)	10	A1 A2 A3 A4 A5 B8 B9 B10 B11 B12 C15 C17 C19 C20 C22 C23 C24 C29 C34 C62 C64 C65 C66 C67 C68	C1 C2 C5 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D22
Traballo tutelado	Realización dun traballo, preferentemente grupal, cun tema acordado cos/as docentes, así como tutelado por estes ó longo do cuatrimestre (Avaliación continua)	30	A1 B12	B8 C10 C64 D1 D3 D6 D8 D14 D16

Exame de preguntas obxectivas	Proba de carácter escrito con preguntas nas que o alumnado deberá escoller a resposta correcta entre varias posibles (Avaliación final)	60	A1	B3	C1	D1
			A2	B4	C2	D2
			A3	B5	C5	D3
			A4	B6	C7	D5
			A5	B7	C9	D6
			B8	C10	D7	
			B9	C11	D8	
			B10	C12	D9	
			B11	C13	D10	
			B12	C14	D12	
				C15	D13	
				C17	D14	
				C19	D15	
				C20	D16	
				C22	D17	
				C23	D18	
				C24	D20	
				C29	D22	
				C34		
				C62		
				C64		
				C65		
				C66		
				C67		
				C68		

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá comunicar ó profesorado por cal dos dous modelos de avaliación (asistencial ou non asistencial) vai optar na primeira quincena do curso, excepto no caso do alumnado que perda o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia. Calquera outra circunstancia deberá ser comunicada ó profesorado para os efectos da avaliación.

A **ficha** con foto e datos persoais deberá ser **entregada** ó profesor/a nas dúas primeiras semanas de clase

Avaliación para o alumnado asistente. Realizarase segundo os seguintes parámetros: 1. Traballos de aula: 10% (1 punto); 2. Traballos tutelados preferentemente grupais sobre bloques temáticos da materia: 30% (3 puntos); 3. Exame de preguntas obxectivas sobre cuestións do programa: 60% (6 puntos)

Para obter unha cualificación positiva o alumnado deberá conseguir o 50% en cada un dos apartados.

Avaliación de non asistentes. Terán a consideración de non asistentes aqueles alumnos/as que non acaden o 80% da asistencia. A avaliación será idéntica á do alumnado asistente, coa diferenza de que se substituirá "traballos de aula" por un traballo individual que se acordará ó inicio de curso, consistente no desenvolvemento dun tema ou sub-tema do programa desde un enfoque teórico-práctico ou na lectura, síntese e valoración crítica dun libro relacionado co temario e acordado co profesorado na primeira quincena do curso. Así, a avaliación para o alumnado non asistente consistirá en: 1. Traballo individual teórico-práctico: 10% (1 punto); 2. Traballo tutelado individual sobre bloques temáticos da materia: 30% (3 puntos); 3. Exame de preguntas obxectivas sobre cuestións do programa: 60% (6 puntos)

Do mesmo xeito que para o alumnado asistente, para a superación da materia deberá alcanzar polo menos o 50% en todos os apartados sinalados na avaliación.

IMPORTANTE: De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

A data oficial do exame pode consultarse na web da Facultade, no apartado Datas exames.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Colom, A.J. (Ed.), **Teorías e instituciones contemporáneas de la educación**, Ariel, 2002

Colom, A.J. & Melich J.C. (Eds.), **Después de la modernidad : nuevas filosofías de la educación**, Paidós, 2001

Freire, P., **La educación como práctica de la libertad**, Siglo XXI, 1967

Palacios, J., **La cuestión escolar. Críticas y alternativas**, Laia, 1978

Trilla, J. (Coord.), **El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI**, Graó, 2001

VV.AA, **Pedagogías del Siglo XX**, 2000

Bibliografía Complementaria

Aldecoa, J. (1990), **Historia de una maestra**, Anagrama, 1990

Carrera, M.V., Lameiras, M. & Cid, X.M., **Una pedagogía transgresora para la prevención del bullying en el aula.**, Edições Afrontamento, 2011

Cid, X.M., **Rosa Pons i Fabregas, unha maestra europea en Parada de Sil. Conversas co seu fillo Camilo.**, Nova Escola Galega, 2009

Delors, J. (Coord.), **La educación encierra un tesoro. Informe a la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la educación para el siglo XXI**, Santillana, 1996

DePalma, R., & Atkinson, E. (Eds.), **Interrogating heteronormativity in primary schools: The work of the No Outsiders project.**, Trentham, 2009

Freinet, C., **Técnicas Freinet da Escola Moderna**, Edicións Xerais, 1996

García, J.L., **La sociedad educadora**, Editorial Independiente, 2000

Gimeno, J., **La educación que aún es posible. Ensayos a cerca de la cultura para la educación**, Morata, 2005

Giroux, H., **Los profesores como intelectuales. Hacia una pedagogía crítica del aprendizaje**, Paidós, 1990

Illich, I., **La sociedad desescolarizada**, Barral, 1976

Renold, E., **Girls, boys and junior sexualities: exploring children's gender and sexual relations in the primary school**, Routledge, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia: Historia do presente/O05G120V01203

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/O05G120V01104

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G120V01105

Ética e deontoloxía profesional/O05G120V01903

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos			
Código	O05G120V01103			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles Puente Carracedo, Hipólito			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Trátase dunha materia de carácter básico, situada no primeiro curso do grao de educación primaria. Facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos psicolóxicos (memoria, cognición, linguaxe, etc.) ao longo do período de 6 a 12 anos. Estes coñecementos son fundamentais na formación de mestres xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento de nenos e nenas a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Competencias

Código

A1	Que os estudiantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vanguarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudiantes saibam aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrar por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudiantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudiantes desenvolvan aquellas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudiantes
C2	Coñecer as características destes estudiantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudiantes e identificar disfunciones
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as características das/os estudiantes de primaria así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	A1 A2 A3	B2 B4	C2	D1 D2
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade das/os estudiantes de primaria.	A1 A3	B8	C2 C3	D1 D6
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía do desenvolvemento na idade escolar.	A4 A5	B2 B4 B8 B9 B10	C19	D1 D2 D6 D8 D17 D18
Traballar de modo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.	A4 A5	B10	C13 C19	D8 D9 D16 D17

Contidos

Tema

Paradigmas e teorías do desenvolvemento humano.	Desenvolvemento psicolóxico. Controversias conceptuais. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
Contextos e factores do desenvolvemento na idade escolar.	Contextos humanos de desenvolvemento. A interacción como contexto de desenvolvemento. Desenvolvemento, aprendizaxe, cultura e educación. Ámbitos de socialización: Socialización a través da familia. Socialización no ámbito escolar. O xogo. Os medios audiovisuais.
Desenvolvemento físico e psicomotriz dos 6 aos 12 anos.	Desenvolvemento físico e habilidades motrices. Desenvolvemento dos sistemas de acción. Desenvolvemento da grafomotricidade: debuxo e escritura.
Desenvolvemento Cognitivo e intelectual dos 6 aos 12 anos	Desenvolvemento da atención, memoria e coñecemento. Pensamento operacional concreto. A metacognición. Comunicación, linguaxe e pensamento.
Desenvolvemento comunicativo e da linguaxe entre os 6 e os 12 anos.	Comunicación, linguaxe e pensamento. Desenvolvemento da linguaxe: morfosintáctico, semántico e pragmático. Capacidades metalingüísticas. Lectura e escritura.
Desenvolvemento da personalidade e afectivo-emocional entre os 6 e os 12 anos.	Desenvolvemento afectivo. Construcción da identidade. Autoconcepto e autoestima. Tipificación de xénero e roles de xénero.
Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 6 aos 12 anos.	Coñecemento social das relacións interpersoais e dos sistemas sociais. Contexto e desenvolvemento de normas e valores. Razoamento moral e conduta moral. Conduta prosocial. Interaccións sociais e relacións co grupo de iguais.
Desenvolvemento na adolescencia.	Significado evolutivo da adolescencia. Pensamento formal. Desenvolvemento do autoconcepto. Identidade. Roles de xénero. Desenvolvemento psicosexual. Relacións sociais durante a adolescencia: familia e iguais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	17	25	42
Presentación	15	25	40
Estudo de casos	7	26	33
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	15	17
Informe de prácticas	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descripción

Actividades introductorias	Actividades dirixidas a:
	<ul style="list-style-type: none"> - presentación da materia - tomar contacto cos estudiantes - recoller información sobre coñecementos e motivacións dos estudiantes
Lección maxistral	Exposición por parte dos docentes dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e as súas bases teóricas, así como directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a resolver polo/a estudiante.
Traballo tutelado	O/a estudiante presenta no grupo-clase aspectos dos contidos da materia previamente preparados, utilizando material proporcionado polo/a docente, ademais das achegas persoais que poida realizar o estudiante, utilizando a bibliografía suxerida.
Presentación	Exposición por grupos (en grupos B) e despois por escrito ao/a docente dos resultados da valoración de tres alumnos/as de Educación Primaria (6-8, 9-10 e 11-12 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar o nivel de desenvolvemento evolutivo no ámbito cognitivo, emocional e social e actuar en consecuencia.
Estudo de casos	Análise dun caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballo tutelado	Orientación sobre planificación, deseño e metodoloxía dos traballos prácticos. Supervisión e seguimento en pequenos grupos do desenvolvemento dos proxectos de prácticas.
Estudo de casos	Apoio e asesoramento para a organización sobre unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc
Presentación	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación oral de contidos da materia
Probas	Descripción
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación escrita dos traballos prácticos.

Avaliación

	Descripción		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	O/a estudiante presenta no grupo clase, aspectos dos contidos da materia, previamente preparados, utilizando material proporcionado polo profesor, admeáis de achegas persoais que poida realizar o estudiante, utilizando a bibliografía suxerida	10	A1 A4 A5	B8 C13 D1 D2 D9 D16
Presentación	Exposición por grupos (en grupos B) e despois por escrito ao/a docente dos resultados da valoración de tres alumnos/as de Educación Primaria (6-8, 9-10 e 11-12 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar o nivel de desenvolvemento evolutivo no ámbito cognitivo, emocional e social e actuar en consecuencia.	30	A2 A3 A4	B8 C2 D1 C3 D2 C13 D6 C19 D8 D9 D17
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas pechadas con varias alternativas de resposta.	30	A1 A3 A4	B8 C2 D1 C3 D2 D6 D16
Informe de prácticas	Realización dun informe escrito e, no seu caso, presentación oral das actividades prácticas nas que se desenvolvan, relacionen, organicen os coñecementos e preséntense conclusións propias por parte dos/as estudiantes sobre un aspecto do desenvolvemento humano aplicado a escolares de Educación Primaria.	30	A2 A3 A4 A5	C2 D1 C3 D2 C13 D6 C19 D8 D9 D16 D17 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para optar á avaliação continua esíxese a asistencia regular de, polo menos o 80%, das sesións de clase, traballos tutelados e titorías de grupos.

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliação como mínimo o 50% da cualificación de cada apartado.

Aqueles estudiantes que non superen algunha das probas de avaliação poderán recuperalas nas datas oficiais correspondentes á segunda oportunidade, no mes de Xullo.

No caso de que algún estudiante non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo titorizado polos docentes realizará unha proba de contidos teóricos sobre a materia, que suporá un 50% da nota, un comentario sobre una monografía, 20% e un traballo teórico-aplicado titorizado, ao que lle corresponderá o 30% da cualificación final. Para superar a materia será preciso que os estudiantes obteñan en cada unha das partes un 50% da cualificación total das mesmas.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'exames'

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Delval, J., **El desarrollo humano**, Siglo XXI, 1994

Donaldson, M., **La mente de los niños**, Morata, 1979

Muñoz, A., **Psicología del desarrollo en la etapa de Educación Primaria**, Pirámide, 2010

Palacios, J., Marchesi, A. y Coll, C., **Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva**, Alianza Editorial, 1999

Bibliografía Complementaria

Baltes, P. B., Reese, H. W. & Nesselroade, J. R., **Métodos de investigación en psicología evolutiva: enfoque del ciclo vital**., Morata, 1981

Berger, K.S., **Psicología del desarrollo: Infancia y Adolescencia**, Editorial Médica Panamericana, 2016

Clemente, R. A. y Hernández, C., **Contextos de desarrollo psicológico y educación**, Aljibe, 1996

Córdoba, A. I.; Descals, A. y Gil, M.D, **Psicología del Desarrollo en la Edad Escolar**, Pirámide, 2006

Corral, A. y Pardo, P., **Psicología Evolutiva I. Introducción al desarrollo**, UNED, 2001

Craig, G.J., **Desarrollo Psicológico**, Prentice-Hall Hispanoamericana., 1997

Delgado, B., **Psicología del Desarrollo. Desde la Infancia a la vejez**, McGrawHill, 2009

García Madruga, J.A. y Pardo, P., **Psicología Evolutiva, Vol. 2.**, UNED, 1997

Giménez-Dasi, M. y Mariscal, S., **Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia**, McGrawHill, 2008

González, A.M., Fuentes, M.J., de la Morena, M.L. y Barajas, C., **Psicología del desarrollo: teoría y prácticas**, Aljibe, 1995

Hoffman, L., Paris, S. y Hall, E., **Psicología del desarrollo hoy (Vol. 1 y 2)**, McGrawHill, 1995

Martí, E., **Psicología evolutiva: teorías y ámbitos de investigación**, Anthropos, 1991

Martín, C. y Navarro, J. I., **Psicología del desarrollo para docentes**, Pirámide, 2009

Morrison, G.S., **Educación Infantil**, Pearson, 2005

Muñoz, V. y otros, **Manual de psicología del desarrollo aplicado a la educación.**, Pirámide, 2011

Ortega, R., **Crecer y aprender. Curso de Psicología del desarrollo para educadores**, Visor, 1999

Palacios, J. y Rodrigo, M. J., **La familia como contexto de desarrollo humano**, Alianza Editorial., 2001

Papalia, D. y Olds, S.W., **Desarrollo humano**, McGraw-Hill Interamericana, 1997

Pérez, M., **Nuevas perspectivas en psicología del desarrollo**, Alianza Editorial., 1995

Perinat, A., **Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico**, Editorial UOC, 2003

Rice, F.P., **Desarrollo Humano. Estudio del Ciclo Vital**, Prentice-Hall., 1997

Triana, M.V. y Gallardo, J.A., **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares.**, Pirámide, 2004

Triana, M.V., **Psicología del desarrollo y de la educación.**, Pirámide, 2012

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Prevención e tratamiento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/O05G120V01204

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/O05G120V01205

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudiantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento

Materia	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento			
Código	O05G120V01104			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Mayobre Rodríguez, Purificación			
Profesorado	Mayobre Rodríguez, Purificación			
Correo-e	pmayobre@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Esta materia é unha introdución ao estudo de toda unha problemática na que todas as persoas estamos inmersas polo mero feito de pertencer a esta sociedade. A análise abórdase desde un enfoque filosófico, é dicir, autorreflexivo, crítico e autocriticó.			

Competencias

Código

A1	Que os estudiantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vanguarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudiantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudiantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D19	Lideranza

Resultados de aprendizaxe	Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer e comprender os problemas filosóficos no seu contexto e entender a vinculación con outras manifestacións culturais do momento.		B4 C15 D14 B5 C17 B8 C23 C34
Comprender a filosofía como saber específico que se ocupou de problemas que incumben á totalidade.		B4 C13 D1 B5 C15 D2 B7 C23 D3 B8 C34 D14 B9 C62 D15 B10
Coñecer e entender os esquemas de pensamento que estiveron e están presentes na cultura occidental e na nosa configuración mental.		A1 C23 D14 A3
Coñecer as ideas que forxan o noso presente en contextos multiculturais.		B11 C14 D13 C15 D14
Capacidade para organizar coherentemente ideas e argumentos.		A3 B8 D1 D3 D7 D16
Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.		D1 D6 D14
Capacidade para interpretar críticamente os textos e para formular problemas		C13 D1 D8 D14 D19

Contidos

Tema

- 1.- A filosofía como pensamento que se ocupa de 1.1. Introducción: Filosofía, historia e problemas específicos problemas específicos.
 2. As diversas respuestas que se deron ao longo da historia dos problemas plantexados. 2.1.A modernidade como unha forma concreta de civilización.
 2.2. A filosofía nun mundo global.
 3.- Os esquemas de pensamento que configuraron o que somos 3.1. Filosofías do século XX.
 3.2. A posmodernidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	6	40	46
Seminario	15	22	37
Actividades introductorias	2	0	2
Lección magistral	20	0	20
Seminario	8	0	8
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	34	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Traballo tutelado	Realización dun traballo de introducción á investigación relacionado coa temática da materia. Exposición por parte do alumnado ante a docente e/ou grupo de estudiantes do resultado do traballo.
Seminario	Presentación e debate dun tema de actualidade a partir da análise dun documento escrito ou gráfico.
Actividades introductorias	Resolución de problemas, dúbidas referentes á materia e ao exame
Lección magistral	Exposición dos temas do programa.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén coa profesora da materia para asesoramiento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción

Traballo tutelado Directrices e supervisión do traballo autónomo realizado polo alumnado Presentación e debate dun tema de actualidade a partir da análise dun documento escrito ou gráfico.

Avaliación		Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe						
				A1	B7	C13	D1	B8	C17	D3
Traballo tutelado		Avaliación do proceso, resultados e presentación dun traballo de iniciación á investigación.	35		B9	C23	D6			D7
							D8			D13
							D14			D15
							D16			D19
Seminario		Presentación e debate dun tema relacionado co temario a partir da análise dun documento escrito ou gráfico.	15		B4	C13	D1	B5	C14	D2
					B7	C15	D3	B8	C23	D6
					B10	C34	D13	B11	C62	D14
Exame de preguntas de desenvolvemento		Exame sobre o temario da materia.	50	A3		C13	D1		C15	D2
						C23	D3		D6	
							D14			

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segunda convocatoria: De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial: O alumnado que non poida asistir á clase regularmente, non poida seguir a avaliação continuada nin asistir á tutorización dos traballos, realizará as seguintes probas: Unha proba de contidos teóricos (50%), un traballo (30%), o resumo de dous libros(20%) a determinar polo profesora ou profesor da materia.

O alumnado presencial e o non non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.

As datas oficiais de exames poden consultarse na web da facultade, no espazo "Datas exames"

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ayestarán, Ignacio y otros (eds.), **Filosofía en un mundo global**, Anthropos,

Giner, Salvador, **Historia del Pensamiento Social**, Ariel,

García Morente, Manuel, **Lecciones preliminares de Filosofía**, Porrúa, 2007

Mosterín, Jesús, **Filosofía de la cultura**, Alianza, 1998

Valcárcel, Amelia, **Feminismo en el mundo global**, Cátedra, 2008

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Socioloxía: Socioloxía da educación

Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	O05G120V01105			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Casado Neira, David			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descripción xeral	Nesta materia abórdanse os aspectos sociais (nun pedagóxico, nun didáctico) que inciden na educación primaria.			

Competencias

Código

A1	Que os estudiantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vanguarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudiantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudiantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudiantes desenvolvan aquellas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacions de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudiantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudiantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudiantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudiantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática

C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C22	Relacionar la educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C34	Fomentar a educación democrática da ciudadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C52	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C63	Controlar e facer o seguimiento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
C69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos as ensinanzas descritas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudio
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación
e Aprendizaxe

a. Poder usar as aportacións teóricas da socioloxía como unha ferramenta de análise e comprensión da realidade.	A1 A2 A3	B2 B3 B4	C1 C2 C7	D1 D2 D3
b. Analizar a educación (primaria) como un feito social, as funcións do sistema educativo, a súas transformacións e conflitos.	A4 A5	B6 B7	C8 C9	D5 D6
c. Coñecer a evolución da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar para poder interactuar coas familias.		B8	C10	D7
d. Comprender as demandas institucionais da educación (infantil) no contexto actual (familia, relacións de xénero e interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible, impacto das linguaxes visuais).		B9 B10 B11	C11 C13 C14	D8 D9 D10
e. Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías, os cambios nas relacións de xénero e interxeracionais, a multiculturalidade e a interculturalidade, a discriminación e inclusión social e o desenvolvemento sostible.		B12	C15 C17 C19 C22	D11 D12 D13 D14
f. Poder levar a cabo e avaliar as accións dentro e fóra dos centro educativos destinadas á formación cidadá.			C23 C24 C28 C29	D15 D16 D17 D18
g. Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (convivencia económica, evolución do mercado de traballo, transformacións sociais...).			C31 C34 C35	D19 D20 D21
h. Adquirir destrezas para recabar información e analizala sobre os puntos anteriores a través do traballo autónomo e en equipo.			C48 C52 C63	D22
i. Comprensión de textos complexos, resumir e articular información complexa ou de fontes diferentes.			C64 C65 C66	
l. Competencias para tarefas colaboradoras: capacidade de escuchar e comprender os demás, capacidade para facerse entender (oral, escrita), adaptación e calendarios de traballo e a cumplimentación das tarefas e os tempos, adaptar e reorganizar o traballo, asumir a responsabilidade propia e do grupo.			C68 C69	

Contidos

Tema

Conceptos xerais e perspectivas teóricas sociolóxicas.	Teorías clásicas da socioloxía da educación. Socialización, educación, escolarización, instrucción.
Socioloxía da familia e da infancia.	A infancia como categoría social. Infancia e escolarización. A familia contemporánea.
Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo, políticas educativas.	Demandas sociais da educación e reformas educativas.
Educación e cidadanía.	Xénero, multiculturalidade, discriminación, inclusión social, participación na vida política e económica...).
Culturas familiares e cultura escolar.	Reproducción cultural e factores sociais do rendemento escolar (clase, xénero...).
Relación entre educación familiar, demandas da comunidade e práctica na escola.	Escola, familia e comunidade.
Curriculo oculto e socialización na aula.	Reproducción social e cultural.
Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.	O centro educativo como escenario social.
Impacto e uso das tecnoloxías na educación.	Os media na educación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	0	28
Seminario	8	8	16
Traballo tutelado	13	42	55
Exame de preguntas obxectivas	2	34	36
Traballo	2	13	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descripción

Lección maxistral	Explicación de contidos teóricos
Seminario	Diretrizes de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas
Traballo tutelado	Realización de actividades de investigación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Seminario	Titoría en grupo
Traballo tutelado	Traballos tutelados
Probas	Descripción
Traballo	Traballos e proxectos

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
			A1	B2	C1	D1
Seminario	Avaliación continua (seguimiento do traballo en aula e traballo autónomo)	25	A1 A2 A3 A4 A5 B8 B9 B10 B11 B12 C17 C19 C22 C23 C24 C28 C29 C31 C34 C35 C48 C52 C63 C64 C65 C66 C68 C69	B2 B3 B4 B6 B7 C10 C11 C13 C14 C15 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22	C1 C2 C7 C8 C9 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Traballo tutelado	Memoria do traballo de investigación (proxecto e resultados)	35	A1 A2 A3 A4 A5 B8 B9 B10 B11 B12 C17 C19 C22 C23 C24 C28 C29 C31 C34 C35 C48 C63 C64 C65 C66 C68 C69	B2 B3 B4 B6 B7 C10 C11 C13 C14 C15 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22	C1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22	D1
Exame de preguntas obxectivas	Exame final sobre os contidos teóricos da materia	40	A1 A2 A3 A4 A5 B8 B9 B10 B11 B12 C17 C19 C22 C23 C24 C28 C29 C31 C34 C35 C48 C63 C64 C65 C66 C68 C69	B2 B3 B4 B6 B7 C10 C11 C13 C14 C15 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22	C1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é imprescindible: cumplir os prazos de traballo establecidos ao comezo do curso, aprobar o exame tipo test e a memoria final do traballo de investigación. No caso de non superar a materia, a parte e competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo do mesmo ano académico, e de fin de carreira do inmediatamente seguinte. O sistema de avaliação non establece diferencias entre alumnos e alumnas, asistentes ou non asistentes. Na web da facultade pódese consultar o día/hora/lugar do exame (apartado datas exames).

Segundo acordo adoptado en Xunta de Centro:

- De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.
- Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliação.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Enguita, Mariano, **La escuela a examen**, Pirámide, 1999

Giner, Salvador; Lamo de Espinosa, Emilio; Torres, Cristóbal (eds.), **Diccionario de sociología**, Alianza Editorial, 1998

Macionis, John J. & Plummer, Ken, **Sociología**, Prentice Hall, 1999

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria			
Código	O05G120V01201			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento Didáctica, organización escolar e métodos de investigación				
Coordinador/a	Sarmiento Campos, José Antonio			
Profesorado	Sarmiento Campos, José Antonio			
Correo-e	sarmiento@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Esta materia ten como meta fundamental axudar ó alumnado a adquirir e desenvolver competencias relacionadas co coñecemento, as técnicas e as actitudes necesarias para deseñar, executar e avaliar o currículo correspondente a unha aula de Educación Primaria no sistema educativo español regulado na Comunidade Autónoma de Galicia.			

Competencias

Código

A2	Que os estudantes saibam aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C5	Coñecer as propostas e desenvolvimentos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individual
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula

C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C18	Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidad
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacionés
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación
e Aprendizaxe

(*)Todas las de la titulación

(*)Todas las de la titulación

1. Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período de 6-12 anos.	B1	C7	D1
	B2	C8	D2
	B4	C9	D8
	B8	C11	D13
	B10	C15	D14
	B11	C17	
	B12		
2. Coñecer e analizar elementos básicos do currículo de Educación Primaria e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas curriculares da administración educativa.	A3	B1	C5
	A5	B2	C8
		B8	C16
		B11	C17
		B12	D8
			D9
			D14
			D16
			D22
3. Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe na aula tendendo ás necesidades dos estudiantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	A2	B1	C16
		B2	C17
		B4	C18
		B5	D13
		B11	D14
			D15
			D18
			D22
4. Seleccionar, desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos axeitados e promover as competencias correspondentes nos estudiantes.	A5	B1	C15
		B2	C16
		B3	D6
		B8	C17
		B11	D9
			D13
			D14
			D23
5. Lograr unha capacidade de relación e de comunicación, así como de equilibrio emocional nas variadas circunstancias da actividade profesional.	A4	B2	C7
		B5	C12
		B8	C15
		B10	D13
		B11	D17
6. Cualificarse para traballar en equipo cos compañeiros e outros profesionais dentro e fóra do centro como condición necesaria para a mellora da súa actividade profesional, compartindo saberes e experiencias.	A5	B2	C13
		B5	C14
		B10	D9
		B11	D15
7. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos e utilizarlos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos da globalización e á súa aplicación ás etapas de Educación Primaria.	A2	B1	C15
		B2	C16
		B4	
		B11	
8. Desenvolver a capacidade para recompilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares apropiados ás características do alumno de Educación Primaria. Controlar e fazer o seguimento de proceso educativo e, en particular, de ensino-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	A2	B10	C7
	A3	B11	C16
			D9
			D22

9. Utilizar a avaliação, na súa función propiamente pedagóxica e non puramente acreditativa, como elemento regulador e promotor do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A3	B1	C9	D1
		B2	C12	D2
		B5	C16	D8
		B9	C18	D9
				D15
				D22
10. Potenciar o rendemento académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	A5	B3	C12	D2
		B4	C13	D8
		B5	C14	D9
		B9	C15	D13
		B12		D15
				D22
11. Asumir a necesidade do desenvolvemento integral continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica.	A5	B2	C9	D8
		B9		D14
		B10		D15
		B12		D22
12. Comprender que a dinámica diaria en Educación Primaria é cambiante en función de cada estudiante, grupo, situación e saber ser flexible no ejercicio da función docente.	B3	C7	D13	
	B4	C11	D15	
	B12	C12	D16	
			D17	
				D22

Contidos

Tema

1. Teorías e modelos curriculares.	1.1. Teorías sobre o currículo 1.2. Os modelos de escola e de aula en relación co currículo.
2. Compoñentes didácticos do proceso de ensino-aprendizaxe.	2.1. Docente, discente e contidos de aprendizaxe na educación escolarizada. 2.2. O proceso de ensino-aprendizaxe: análise.
3.-O currículo de Educación Primaria	3.1. Leis orgánicas vixentes en materia de currículo. 3.2. O desenvolvemento das leis orgánicas. 3.3. O Decreto de Currículo de Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia. 3.4. Elementos do currículo.
4.-As funcións do profesor de Educación Primaria	4.1. Función didáctica: deseño e programación, de aplicación de programas e de avaliação. 4.2. Función orientadora e titorial. 4.3. Función de participación na organización do centro. 4.4. Función de investigación e innovación.
5. Os obxectivos e as competencias no currículo de Educación Primaria.	5.1. Metas e obxectivos. 5.2. Tipos de obxectivos 5.3. As competencias básicas en Educación Primaria
6.- Selección e secuenciación de contidos.	6.1. Contidos educativos: definición e clasificación. 6.2. Selección e secuenciación de contidos.
7. Métodos, principios e estratexias didácticas	7.1. Os métodos de ensino. 7.2. As técnicas de ensino. 7.3. Principios didácticos. 7.4. Estratexias de ensino-aprendizaxe.
8. Tarefas de ensino e organización de procesos de ensino-aprendizaxe	8.1. Actividades e tarefas como elementos do currículo. 8.2. Planificación, execución e avaliação dos procesos de ensino-aprendizaxe.
9. Construcción e análise de recursos e materiais didácticos.	9.1. Concepto e clases de recursos didácticos. 9.2. Elaboración de recursos didácticos. 9.3. Avaliación de recursos didácticos.
10. A avaliação do proceso de ensino-aprendizaxe.	10.1. Concepto, clases e funcións da avaliação. 10.2. Criterios de avaliação. 10.3. Técnicas e instrumentos de avaliação.
11. Diversidade e inclusión na aula de Primaria.	11.1. A adecuación do currículo ao alumnado. 11.2. O ensino inclusivo. 11.3. A distribución flexible de espazos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	3	6	9
Lección maxistral	8	16	24
Debate	5	10	15
Obradoiro	8	16	24

Traballo tutelado	6	12	18
Seminario	5	15	20
Práctica de laboratorio	5	5	10
Traballo	8	8	16
Exame de preguntas obxectivas	1	6	7
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Actividades introductorias	Presentación por parte do profesorado da guía docente correspondente a esta materia.
Lección maxistral	Información previa dada polo profesorado cos esquemas correspondentes dos diferentes contidos básicos que debe contemplar o deseño curricular de aula.
Debate	Charla abierta entre un grupo de estudiantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Obradoiro	Elaboración de diferentes recursos didácticos alternativos: de tipo lúdico e manipulativo, audiovisuais, unidades didácticas globalizadas, guiños didácticos, manualidades artísticas para introducir temas do currículo de primaria, deseños curriculares de aula sobre o ciclo anual das festas populares e temas propios da escola primaria (datas significativas, días internacionais, etc.)
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da persoa docente encargada de dirixir o proceso de ensinanza-aprendizaxe. Estes traballos poden requerir traballo autónomo do alumnado.
Seminario	Estudo e actividades prácticas, como programacións, relacionadas co deseño e desenvolvemento do currículo na educación primaria.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Seminario	Estudo e actividades prácticas, como programacións, relacionadas co deseño e desenvolvemento do currículo na educación primaria.
Obradoiro	Elaboración de diferentes recursos didácticos alternativos: de tipo lúdico e manipulativo, audiovisuais, unidades didácticas globalizadas, guiños didácticos, manualidades artísticas para introducir temas do currículo de primaria, deseños curriculares de aula sobre o ciclo anual das festas populares e temas propios da escola primaria (datas significativas, días internacionais, etc.)
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da persoa docente encargada de dirixir o proceso de ensinanza-aprendizaxe. Estes traballos poden requerir traballo autónomo do alumnado.
Probas	Descripción
Traballo	O/A estudiante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias et

Avaluación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Lección maxistral	Proba tipo test con tres alternativas de resposta (20%) e proba de resposta longa (preguntas de desenvolvemento) (10%), que totaliza un 30%. Para superar a materia é necesario acadar polo menos 4 puntos en cada unha das probas anteriores (escala 1-10). Nestas probas valoraranse as competencias vinculadas á lección maxistral e aos debates realizados en clase.	30	A2	B1	C5	D1	
			A3		C7	D2	
			A4		C8	D14	
					C9	D16	
					C11	D22	
					C12	D23	
					C15		
					C16		
					C17		
Obradoiro	Valoración de tarefas prácticas concretas realizadas polo alumnado.	15	A3	B10	C12	D2	
			B11		C13	D9	
					C14	D22	
					C17		
					C18		

Traballo tutelado	Valoración de traballos e proxectos iniciados e desenvolvidos nas classes calesquera que sexa o tipo de agrupamento baixo as directrices e supervisión do profesorado. Estes traballos abranguen actividades que poden estar ou non vinculados no seu desenvolvemento a tarefas de trabalho autónomo do alumnado.	15 A3 A4 B5 B11	A2 B3 B4 C16	C11 C12 C13 D16	D2 D6 D9 D14
Seminario	Elaboración práctica dun deseño curricular de aula. Aplicación da teoría a un caso práctico. O traballo consistirá na elaboración dunha programación. O traballo en aula, neste caso, require completarse con actividades realizadas fóra dela. Para a superación da materia é preciso acadar un 5 na cualificación do traballo realizado nos seminarios (escala 1-10).	40 A5	A2 A3 B4	C16	D2 D13 D15 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

De non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo mediante as correspondentes probas.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas de exames'

Criterios para superar a materia:

a) Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas modalidades indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter en cada unha das como mínimo a metade da puntuación. b) Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta máis dun 20%). Éste deberá realizar un exame no que entran todos os contidos da materia, este valorarase ata un máximo de 5 puntos. Ademáis deberá realizar un traballo tutelado que terá unha valoración de ata 3 puntos e outro cunha valoración de ata 2 puntos. Será condición indispensable para superar a materia, obter en cada un dos apartados como mínimo a metade da puntuación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ESCUDERO J.M. y otros, **Diseño, desarrollo e innovación del currículum.**, Síntesis,
MEDINA RIVILLA y DOMÍNGUEZ GARRIDO Mª C., **Didáctica: Formación Básica para Profesionales de la Educación.**, Editorial Universitas, S.A.,

Bibliografía Complementaria

ANTUNEZ, S. y DEL CARMEN, M. y OTROS, **Del proyecto educativo a la programación de aula: el qué, el cuando y el como de los instrumentos de la planificación didáctica.**, Grao,

CAÑAS, A., MARTIN-DIAZ, Mª J. y NIEDA, J., **Competencia en el conocimiento y la interacción con el medio físico. La competencia científica.**, Alianza Editorial,

ESCAMILLA, A., **Las competencias en la programación de aula: infantil y primaria (3-12 años)**, Editorial Graó,

GIMENO, J., **El currículum: Una reflexión sobre la práctica**, Morata,

GIMENO, J., **Teoría de la enseñanza y desarrollo del currículo.**, Anaya,

GIMENO, J. e PÉREZ GÓMEZ, A., **Comprender y transformar la Enseñanza**, Morata,

MARTIN, E y MORENO, A., **Competencia para aprender a aprender**, Alianza Editorial,

MORAL, C., **Didáctica. Teoría y práctica de la enseñanza.**, Editorial Pirámide.,

ORTEGA, J.A. y CHACÓN, A., **Nuevas tecnologías para la educación en la era digital.**, Psicología Pirámide.,

PUIG, J.M. y MARTIN, X., **Competencia en autonomía e iniciativa personal.**, Alianza Editorial,

RICO, L. y LUPIÑEZ, J.L., **Competencias matemáticas desde una perspectiva curricular.**, Alianza Editorial,

SÁNCHEZ HUETE, J.C., **Compendio de Didáctica General.**, CCS,

TITONE, R., **Metodología Didáctica**, Rialp,

TORRES, J., **El currículum oculto**, Morata,

TORRES, J., **Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado.**, Morata,

ZABALA, A. y RUBIO, Mª j. y CASTILLO, S., **Programación por competencias. Formación y práctica.**, Pearson/Prentice Hall,

ZABALZA, M.A., **El diseño y desarrollo curricular**, Narcea,

VIVANCOS, J., **Tratamiento de la información y competencia digital.**, Alianza Editorial,

PINO JUSTE,M. Y CANTÓN MAYO, I., **Diseño y desarrollo del curriculum**, Alianza Editorial,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria			
Código	O05G120V01202			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Alonso Ferreiro, Almudena			
Profesorado	Alonso Ferreiro, Almudena Parada Castro, Ángel			
Correo-e	almalonso@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	<p>Esta materia cumpre un papel fundamental derivado do seu carácter instrumental e formativo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ten un carácter instrumental porque traballa as competencias necesarias para o manexo das tecnoloxías como ferramentas para a busca, o tratamiento, a organización e a representación da información. Neste senso, serve de apoio a outras materias do plano de estudos. - Ten un carácter formativo porque ofrece unha nova visión de como ensinar e como aprender na escola dentro da sociedade da información e o coñecemento. <p>Nesta materia terás a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profesor, das alumn@s e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender coa tecnoloxía.</p> <p>Así coñecerás, novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, que estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola,...</p> <p>Por último, como mestra será necesario que sexas capaz de axudar aos teus alumn@s a desenvolverse nesta nova contorna tecnolóxica pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o tempo de lecer, senón tamén para a súa formación como cidadáns libres e responsables.</p>			

Competencias

Código

A1	Que os estudiantes demostren posuér e comprender coñecementos nunha área de estudio que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vanguarda do seu campo de estudio.
A2	Que os estudiantes saibam aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudio.
A3	Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudio) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudiantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudiantes desenvolvan aquellas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudiantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudiantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudiantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida

B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudiantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudiantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C5	Coñecer as propostas e desenvolvimentos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacóns educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C30	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudiantes
C37	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudiantes
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións inter persoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación
e Aprendizaxe

Analizar o contexto da actual sociedade da información e reflexionar sobre a nova contorna social e educativo que xeran as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC), dando lugar á necesidade de adquirir novas competencias persoais e profesionais.	A1	B1	C1	D2
	A3	B2	C2	D6
		B6	C7	
		B9	C8	
		B10	C9	
			C11	
			C17	
			C19	

Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	A1 A2 A3	B1 B6	C2 C5 C7 C8 C9 C23	D1 D6
Construír unha base de coñecementos, actitudes e habilidades técnicas útiles para o futuro mestre no desenvolvemento da súa actividade profesional que lle permitan unha adecuada utilización dos recursos tecnolóxicos ao seu alcance, analizando e reflexionando sobre as implicacións que dita utilización ten no deseño e desenvolvemento curricular.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6 B9 B10 B11	C2 C5 C7 C8 C9 C11 C15 C17 C19	D1 D2 D5 D6 D9 D16 D22
Familiarizarse coa lexislación dos marcos reguladores da tecnoloxía dixital.	A1 A3 B6	B1 B2	C2 C5 C7 C8 C9	D1 D2 D6
Ser capaz de buscar, seleccionar e avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características dos alumnos e dos contidos de aprendizaxe, así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos.	A2 A3 A4 B4 B6 B7 B10 B11 B12	B1 B2 B3 C7 C8 C9 C11 C13 C15 C16 C17 C19 C23	C2 C5 C6 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D22	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D22
Adquirir bases teóricas e prácticas para o emprego de habilidades e destrezas que posibiliten o manexo dos novos medios tecnolóxicos e dixitais de formación disciplinar e profesional.	A1 A2 A3 A4 A5 B10 B11 B12	B1 B2 B4 B6 B8 C9	C2 C5 C6 C7 C8 C9 C11 C15 C17 C19	D1 D2 D5 D16 D17 D22
Aplicar os medios de comunicación da rede ao proceso de ensino-aprendizaxe.	A1 A2 A3 A4 A5 B7 B8 B9 B10 B11 B12	B1 B2 B3 B4 B6 C11 C17 C19 C23	C2 C5 C6 C7 C8 C11 C17 C19 C23	D1 D7 D8 D14 D15 D22

Abordar a producción de materiais tecnolóxicos e/ou adaptalos desde alternativas creativas e innovadoras.	A1 A2 A3 A4 A5 B7 B8 B9 B10 B11 B12 C19 C23 C30 C37 C66	B1 B2 B3 B4 B6 C9 C11 C13 C15 C16 C17 D14 D15 D16	C2 C5 C6 C7 C8 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16
Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e trabalho en equipo como instrumentos básicos da formación como futuros docentes e tomar conciencia de que o ensino é un labor de equipo.	A3 A5 B9	B5 B6 C11 C16	C11 C16 D9 D12 D13 D15 D16	D8 D9 D12 D13 D15 D16
Analizar e avaliar materiais dixitais identificando os seus puntos fortes e débiles para integralos no proceso de ensino-aprendizaxe.	A1 A5 B12	B1 B2 B10 B12 C9 C11 C16 C23	C11 C16 C16 C23 D14 D14 D16 D22	D1 D9 D12 D13 D15 D16
Traballar autónomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular.	A1 A5 B12	B1 B12 C19 C23	C19 C23 D14 D15 D16 D17 D22	D14 D15 D16 D17 D22

Contidos

Tema

Tema 1: As TIC na sociedade da información	1.1. Alfabetización tecnolóxica e a competencia dixital 1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual e dixital 1.3. Papel dos centros educativos na sociedade da información
Tema 2: A integración das TIC en contextos educativos	2.1. Factores que inflúen na súa integración 2.2. Perspectivas curriculares e modelos de integración do TIC 2.3. Proxectos nacionais de implantación do TIC nos centros
Tema 3: Recursos multimedia para a educación primaria	3.1. Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos. 3.2. Funcións e orientacións para o uso didáctico do multimedia educativo. 3.3. Selección e avaliação de multimedias educativos. 3.4. Deseño e elaboración de materiais didácticos multimedia.
Tema 4: Recursos web para a educación primaria	4.1. Aplicacións educativas da Web 2.0 e trabalho colaborativo na rede. 4.2. Metodoloxías de trabalho con Internet na aula: webquest, cañas do tesouro... 4.3. Seguridade da infancia en Internet 4.4. Contornos virtuais de ensino-aprendizaxe
Tema 5: A linguaxe e os medios de comunicación de masas en educación primaria	5.1. Lectura de imaxes. A imaxe dixital. 5.2. A televisión e a publicidade na aula. 5.3. Utilización educativa do vídeo e do cine 5.4. Integración do cinema en educación
Tema 6: Novos recursos TIC para o proceso de ensino-aprendizaxe	6.1. Do libro de texto ao libro dixital 6.2. O Encerado Dixital na aula. Metodoloxía de trabalho 6.3. Dispositivos móveis, m-learning e realidade aumentada. 6.4. Videogogos e gamificación
Tema 7: Inclusión educativa con apoio das TIC	7.1. As tecnoloxías de apoio á diversidade: tipoloxías e funcións. 7.2. Experiencias de integración das TIC para a inclusión educativa.
Tema 8: A avaliação e a tutoría a través do TIC	8.1. O portafolio e a rúbrica para a avaliação e seguimento de aprendizaxes 8.2. A acción titorial mediada por TIC

PARTE PRÁCTICA:

Propónense as seguintes temáticas para os proxectos de traballo.

As prácticas, que se concretarán na primeira semana de clase en función dos coñecementos previos dos alumnos/as e a disponibilidade de recursos, serán proxectos de traballo individuais ou en pequeno grupo e virarán ao redor dos seguintes eixos, a elexir un:

1. Elaborar unha web de recursos educativos dixitais en lingua galega.
2. Elaborar unha secuencia didáctica dixital baseada na Tableta ou dispositivos móviles.
3. Elaborar unha secuencia didáctica dixital baseada no Encerado Dixital Interactivo (EDI).
4. Realizar un E-book (libro dixital).
5. Realizar un xornal ou revista escolar dixital.
6. Realizar unha secuencia dixital baseada en recursos educativos audiovisuais.

O produto final será un E-PORTFOLIO en formato blogue que se elaborará ao longo do cuatrimestre e que deberá conter, entre outros, a colección ou recompilación en formato dixital de cada unha das actividades elaboradas e reflexións derivadas. A parte práctica da materia será defendida oralmente ao final do cuatrimestre.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	14	16
Traballo tutelado	2	4	6
Seminario	2	5	7
Prácticas autónomas a través de TIC	28	42	70
Aprendizaxe-servizo	0	5	5
Lección magistral	19	19	38
Exame de preguntas obxectivas	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudiantes dun tema sobre contidos da materia. Pódese levar a cabo individualmente ou en grupo.
Traballo tutelado	O estudiante desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Van encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúvidas, orientando traballos, corrixindo propostas,etc.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través do TIC de forma autónoma.
Aprendizaxe-servizo	O ApS (Aprendizaxe-Servizo) é unha metodoloxía de ensino e aprendizaxe grazas á cal o alumnado pon en práctica coñecementos e desenvolven habilidades e actitudes mediante un servizo á comunidade. Combinan dous elementos: aprendizaxe a través da experiencia e o servizo á comunidade. A participación neste proxecto será voluntaria. Formará parte da evaluación da materia para quem participa no mesmo
Lección magistral	Exposicións sobre contidos da materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou práctica a desenvolver individual ou grupalmente.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballo tutelado	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre o contido abordado
Presentación	Orientación individualizada para a defensa oral do proxecto de prácticas
Seminario	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas
Prácticas autónomas a través de TIC	Orientación e apoio individualizado no manexo das ferramentas TIC utilizadas para o desenvolvemento do proxecto de prácticas

Avaliación		Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
				B1	C1	D1
Presentación	Presentación e exposición oral do proxecto de prácticas realizado apoiándose nun multimedia e nun póster científico	50	A1	B1	C1	D1
				A2	C2	D2
				A3	C5	D3
				A4	C6	D4
				A5	C7	D5
				B6	C8	D6
				B7	C9	D7
				B8	C11	D8
				B9	C13	D9
				B10	C15	D12
				B11	C16	D13
				B12	C17	D14
				C19	D15	
				C23	D16	
				C30	D17	
				C37	D18	
				C66	D22	
Traballo tutelado	Actividades realizadas nas sesións teóricas	5	A1	B1	C2	D1
				B2	C5	D2
				B10	C6	D3
				B12	C8	D4
				C11	D5	
				C15	D14	
				C17	D15	
				C19		
Exame de preguntas obxectivas	Proba tipo test de elección múltiple sobre os contidos teóricos da materia.	45	A1	B1	C2	D1
				B2	C5	D2
				B6	C6	D3
				B10	C8	D4
				B12	C11	D5
				C15	D14	
				C17	D15	
				C19		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario ter unha puntuación mínima na teoría (2'5 puntos de 5 puntos de teoría, obtendo mínimo no exame 2 puntos) e nas prácticas (2'5 puntos de 5 puntos de prácticas).

A avaliación para o alumnado asistente e non asistente é a mesma. Para ser calificados/as a través da avaliação continua requirirse a asistencia alomenos, ao 80% das sesións de prácticas e teóricas respectivamente. Outras situacions excepcionais que merezan un trato específico, analizaranse no seu momento.

As competencias non adquiridas serán avaliadas en 2ª convocatoria e, de non aprobarse entón non se gardarán as notas para a seguinte convocatoria. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non a clases, o alumnado gozará de condicóns equivalentes de avaliación.

Pódense consultar as datas dos exámenes na páxina do centro na sección de Educación Primaria no apartado datos Exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gallego-Arrufat, M.J.; Raposo-Rivas, M. (coords.). (2016), **Formación para la educación con tecnologías**, 2016

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J., **Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento**, 2011

Bibliografía Complementaria

Raposo Rivas, M.; Martínez Figueira, M.E. (coords.), **As TIC e as suas aplicacions na aula: mision posible**, 2012

Martínez Figueira, M.E. (coords.), **TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo**, 2013

Raposo Rivas, M., **TIC e TAD como obxecto de investigación e de intervención en educación**, 2014

Raposo Rivas, M., **Novas tecnoloxías aplicadas a educación: aspectos tecnicos e didacticos**, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Innovación e investigación didáctica/O05G120V01504

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

Outros comentarios

RECOMENDACIÓN:

- 1) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no campo educativo.
  - 2) Asistencia continua ás sesiones de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para avaliación, por parte dos docentes, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.
  - 3) Que o alumnado non asistente o comunique durante o primeiro mes de clase para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que se van seguir.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS

Historia: Historia do presente

Materia	Historia: Historia do presente			
Código	O05G120V01203			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Profesorado	Rodríguez Teijeiro, Domingo Valín Fernández, Alberto Juan			
Correo-e	teijeiro@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/historia_contemporanea			
Descripción xeral	A materia de Historia do Presente pretende introducir ao alumnado no estudo dos principais acontecementos e os procesos xerais de cambio e continuidade da Humanidade a partires da segunda metade do século XX e, o tempo, que se familiarice coas destrezas propias da aprendizaxe histórica, entre as que compe destacar a localización dos acontecementos no espazo e no tempo, o manexo de fontes de información, a interpretación crítica dos datos, a conciencia de que as explicacións causais son produto da interacción dun conxunto de factores diversos, capacidade de análise e síntese ou a emisión de xuízos fundamentados sobre asuntos controvertidos.			

Competencias

Código

A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudiantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
C33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C37	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudiantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Comprender os principios básicos da Historia e das Ciencias Sociais para ser capaz de deseñar, planificar e avaliar correctamente os procesos de ensino e aprendizaxe.	A3 B10	B8 C31 C32 C33 C34 C35 C37	C31 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23	D1
Manexar diferentes instrumentos de recompilación de información e investigar en fontes diversas da Historia do Presente para ser capaz de planificar, realizar e presentar pequenas investigacións individuais e en equipo que contribúan á elaboración dun discurso crítico e razoado sobre a realidade actual.	A3 B11	B8 C31 C32 C33 C34 C35 C37	C31 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23	D1
Promover o estudo da Historia e das Ciencias Sociais desde unha orientación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións públicas e privadas.	B11			D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D15 D16
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudiantes.	A3 B9			D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D15 D16

Contidos

Tema

Historia e Tempo.

O cambio histórico e a súa dimensión cultural.

As bases do tempo presente.

As relacións internacionais (1945-1989).
Evolución económica (1945-1989).

Movementos sociais e políticos na contemporaneidade.

Os movementos de contestación social.
Sistemas e ideas políticas.
Xénero e desigualdade social.

O mundo do presente: de 1989 á "Gran Recesión".

A posguerra fría e a Nova Orde Mundial.
O mundo despois do 11-S.
Das crises dos noventa á Gran Recesión.

Globalización e novos modelos culturais.

A globalización económica.
A "sociedade rede": cultura e novas tecnoloxías da información.
Crecemento e desenvolvemento sostible.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	25	25	50
Obradoiro	15	20	35
Traballo tutelado	7	20	27
Presentación	1	1	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	30	32
Informe de prácticas	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia polo profesor, debates dirigidos, aportación personais do alumno
Obradoiro	Realización de comentarios de textos históricos e de actualidade. Traballo con fontes de información ou históricas.
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento á bibliografía especializada, aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da Historia do Presente. Deberán estar asignados inexcusablemente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Presentación	Exposición sintética na aula dos traballos realizados en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Obradoiro	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistrais, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que se desenrola a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida plantexar ó alumnado.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistrais, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que se desenrola a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida plantexar ó alumnado.

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Traballo tutelado	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo. Obxectivos de aprendizaxe. Profundizar mas destrezas propias da aprendizaxe histórica, entre as que destacan: localización dos acontecementos no espacio e no tempo, manexo de fontes de información, interpretación crítica dos datos, conciencia de que as explicacións históricas son producto da interacción de diversos factores, capacidade de analise e síntese, capacidade de emitir xuizos fundamentados sobre asuntos controvertidos. Dentro das técnicas historiográficas: manexo das categorías temporais, representación de ciclos e de etapas, vocabulario específico, etc.	30	A3 B8 B9 B10 B11	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D15 D16
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva. Resultados da aprendizaxe: Capacidade para reflexionar criticamente sobre aspectos importantes do Presente e sobre a construcción de valores sociais, os cambios nas relacións de xénero e interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, a discriminación e inclusión social,etc.	30	B9	D1 D2 D6 D7 D8 D14 D20 D23

Informe de prácticas	Seminarios : Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación. Traballos de aula: Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos indicados.	40	A3 B10	B8 C32 C33 C34 C35 C37	C31 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23
	Resultados da aprendizaxe: Dentro das técnicas historiográficas: manexo das categorías temporais, representación de ciclos e de etapas, vocabulario específico, etc.				D13 D14 D15 D16
	Integración de novas tecnoloxías de información: fontes primarias e como un obxecto de estudo, alcanzando a capacidade de analizar críticamente o impacto das novas tecnoloxías e medios de comunicación				D20 D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

Valoraranse a asistencia e participación activa nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades.

Aqueles alumnos que non se acollan á modalidade presencial, cousa que deberán comunicar ao profesor responsable dentro do primeiro mes do cuatrimestre, examinaranse de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bibliografía básica sinalada. Asemade, deberán realizar obrigatoriamente un traballo práctico ou bibliográfico, que será asignado polo profesor responsable con anterioridade ao remate das sesións presenciais e entregado na data do exame. Este último suporá o 70% da nota final e o traballo o 30%.

Os alumnos da modalidade presencial que non realicen todas as actividades e traballos prácticos ou non acaden nestes ou no examen a cualificación de aprobado, deberán repetir na segunda convocatoria aquelas partes da materia que teñan suspensas ou ben acollerse á modalidade non presencial con idénticos requisitos aos esixidos a este alumnado.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no apartado "Exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Avilés Farré, Juan, Pardo, Rosa y Sepúlveda, Isidro., **Las Claves del mundo actual : una historia global desde 1989**, 1ª, Síntesis, 2014

Fontana, Josep, **Por el bien del imperio : una historia del mundo desde 1945**, 8ª, Pasado y Presente, 2011

Bibliografía Complementaria

Nuñez Seixas, X.M., **Las utopías pendientes. Una breve historia del mundo desde 1945**, 1ª, Crítica, 2015

Judt, Tony, **Postguerra : una historia de Europa desde 1945.**, 1ª, Taurus, 2012

Aróstegui, Julio, **La Historia vivida : sobre la historia del presente.**, 1ª, Alianza Editorial, 2004

Avilés Farré, Juan. y Sepúlveda, Isidro., **Historia del mundo actual : de la caída del Muro a la Gran Recesión**, 1ª, Síntesis, 2014

Aróstegui, Julio, **Investigación histórica : teoría y método.**, 2ª, Crítica, 2001

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicoloxía: Prevención e tratamiento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento

Materia	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento			
Código	005G120V01204			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Rodriguez Enriquez, Monica			
Profesorado	Rodriguez Enriquez, Monica			
Correo-e	monica.ro.en@gmail.com			
Web				
Descripción xeral	Tratarase de coñecer e identificar as principais dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, a súa avaliación e principios básicos da intervención.			

Competencias

Código

A2	Que os estudiantes saibam aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudiantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudiantes
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudiantes e identificar disfunciones
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informá-las e colaborar no seu tratamento
C5	Coñecer as propostas e desenvolvimentos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacíons educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D16	Aprendizaxe autónoma

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación
e Aprendizaxe

Identificar e planificar na resolución de situacíons educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e distintos tipos de aprendizaxe.

A2 B4 C4 D2
C13 D7
C17 D13

Identificar manifestacións escolares de dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento.	A3	B2	C4 C5	D8
Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais.	A2	B4	C5 C6 C19	D2 D7 D8 D13 D16
Analizar de forma crítica os coñecementos provenientes da psicoloxía da educación e do desenvolvemento para construír unha visión propia, integradora e articulada que permita a mellora, a aprendizaxe e o desenvolvemento dos nenos e nenas con necesidades específicas de apoyo educativo.	A3	B4 B10	C3 C6	D13 D16 C17
Identificar as dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, informar e colaborar no seu tratamento.	A3 A4	B2	C6	D1 D2 D8 D9

Contidos

Tema

As necesidades específicas de apoyo educativo e * a discapacidade.

Identificación, prevención e intervención * psicoeducativa nas dificultades na aprendizaxe escolar durante a educación primaria.

Identificación e intervención psicoeducativa nas * dificultades de aprendizaxe asociadas a factores sociais na educación primaria.

Identificación e intervención psicoeducativa nas * dificultades de aprendizaxe vinculadas aos trastornos do desenvolvemento na educación primaria.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	11	33
Estudo de casos	15	45	60
Resolución de problemas	15	15	30
Exame de preguntas obxectivas	2	25	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Lección maxistral	Explicación por parte dos profesores dos aspectos fundamentais de cada un dos temas da materia.
Estudo de casos	Concreción dunha proposta de identificación, prevención e tratamiento dun caso de dificultades de aprendizaxe e un caso de trastorno do desenvolvemento.
Resolución de problemas	Profundización teórico-práctica nos contidos da materia. Deseño de propostas de prevención e intervención de casos prácticos exemplo de dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Estudo de casos	Supervisión na aula e nas titorías
Resolución de problemas	Supervisión na aula e nas titorías
Probas	Descripción
Exame de preguntas obxectivas	Resolución de dudas nas titorías e por correo electrónico

Avaliación

Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Estudo de casos	Concreción e defensa oral dunha proposta de identificación, prevención e tratamiento dun caso de dificultades de aprendizaxe ou un caso de trastorno do desenvolvemento.	30	A2 A3	B2 B4 B10	C4 C5 C13	D1 D2 D8 D9
Resolución de problemas	Profundización teórico-práctica dos contidos da materia. Deseño de propostas de prevención e intervención de casos prácticos exemplo de dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento.	20	A2 A3	B2 B4 B10	C6 C19	D7 D8 D9 D13 D16
Exame de preguntas obxectivas	Resposta a cuestións teórico-prácticas sobre a materia en formato tipo test de opción múltiple.	50	A2 A3	B4	C5 C6 C13 C17 C19	D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para os estudantes que sigan a avaliação continua (80% de asistencia ás sesións da materia), os traballos e actividades de aula programadas serán obligatorios. Seguir a modalidade de avaliação continua, non garante o aprobado na materia. É preciso superar a proba obxectiva con unha nota de 5 sobre 10 para poder superar a materia.

Os estudantes que non sigan a avaliação continua deben realizar na data oficial, un exame no que se avaliarán as competencias básicas da materia. O exame consistirá na resolución dun caso práctico de dificultades de aprendizaxe ou trastornos do desenvolvemento, completando os apartados establecidos.

Aqueles estudantes que non superen a materia pola modalidade de avaliação continua ou suspendan na convocatoria anterior (maio), poderán avaliarse novamente na convocatoria de xullo, de acordo aos mesmos criterios establecidos na convocatoria anterior (resolución de caso práctico).

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'exames '

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American Psychiatric Association, **DSM-5. Manual Diagnóstico y Estadístico de los Trastornos Mentales**, 5ª, Panamericana, 2014

Botías, F., Higueras, A. M. y Sánchez, J. F., **Necesidades Educativas Especiales: planteamientos prácticos**, Wolters Kluwer Educación, 2012

Fiuza, M. J. y Fernández, M. P., **Dificultades de aprendizaje y trastornos del desarrollo. Manual didáctico**, Pirámide, 2013

Flores, P. y Rico, L. (Coords.), **Enseñanza y aprendizaje de la matemáticas en Educación Primaria**, Pirámide, 2015

Lebrero, M. P. y Fernández, M. D., **Lectoescritura. Fundamentos y estrategias didácticas**, Síntesis, 2015

Bibliografía Complementaria

Armenta, F. y Rodríguez, C., **Necesidades específicas de apoyo educativo: Teoría, programas, adaptaciones curriculares, las nuevas tecnologías y las competencias básicas**, Fundación Ecoem, 2010

González, M. J. (Coord.), **Prevención de las dificultades de aprendizaje**, Pirámide, 2012

Santiuste, V., **Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica**, CCS, 2006

Cruz, J. y Yoldi, M., **Alumnos distraídos, inquietos e impulsivos (TDAH). Estrategias para atender su tratamiento educativo en educación primaria**, CEPE, 2009

De la Iglesia, M. y Olivar, J. S., **Autismo y síndrome de Asperger. Trastornos del espectro autista de alto funcionamiento. Guía para educadores y familiares**, CEPE, 2011

Teruel, J. y Latorre, A., **Dificultades de aprendizaje. Intervención en dislexia y discalculia**, Pirámide, 2014

Vila, J.O. y Gutiérrez, F., **Manual básico de dificultades de aprendizaje**, Sanz y Torres, 2013

García, J. N., **Dificultades del desarrollo: evaluación e intervención**, Pirámide, 2007

Miller, K., **Thriving with ADHD workbook for Kids**, Callisto Media, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G120V01931

Prevención e tratamiento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo/O05G120V01932

Prevención e tratamiento das dificultades na aprendizaxe da lingua oral/O05G120V01933

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/O05G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/O05G120V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/O05G120V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar			
Código	O05G120V01205			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Profesorado	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís Sueiro Domínguez, Encarnación			
Correo-e	juanluisrr@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución adecuados. Na actualidade espérase que o/a mestre/a desempeñe un papel de guía, titor/a, mediador/a dos procesos de aprendizaxe; que sexa un investigador activo na aula e moi crítico e reflexivo co seu labor. Esta materia é unha ferramenta esencial que lle capacitará para o desempeño destas funcións.			

Competencias**Código**

A2	Que os estudiantes saibam aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudiantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudiantes desenvolvan aquellas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudiantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudiantes
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C5	Coñecer as propostas e desenvolvimentos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacíons educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo

D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacóns interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar.	A3	C1 C7	D1 D2 D6 D14 D16	
Coñecer as propostas e desenvolvimentos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	A2	B2 C16	C5 D1 D6 D11	
Identificar e planificar a resolución de situacóns educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	A2 A3	B4 B7	C6 D2 D7 D8 D13 D15	
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de Primaria.	A2 A3	B5	C11	D12
Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permite deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	A2 A3 A4		C13 D2 D8 D9 D12	
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación na idade escolar.	A5	B10	C19 D1 D2 D3 D6 D7 D11 D14 D16	

Contidos

Tema	
Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar.	Contribucións do conductismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Achegas do procesamento da información. A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construcción do coñecemento. A teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel. A concepción constructivista da aprendizaxe escolar.
Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade escolar.	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuales e relacionais que favorecen a aprendizaxe na escola. O profesor/a: elemento clave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
Procesos e estratexias de aprendizaxe no ámbito escolar.	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
Procesos afectivos e motivación académica na idade escolar.	Autoconcepto: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudiante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais.

Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na Estilos de ensino e efectividade docente.	
Educación Primaria.	Relaciones profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción.
	A mediación instruccional.
	Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
Contexto familiar, Tics e aprendizaxe escolar.	O uso dos Tics e a aprendizaxe escolar.
	O uso dos Tics e a instrucción.
Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación.	Importancia da investigación nesta disciplina.
	Métodos de investigación.
	Técnicas de investigación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	14	21	35
Estudo previo	0	4	4
Resolución de problemas	12	15	27
Traballo tutelado	12	49	61
Seminario	7	7	14
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Informe de prácticas	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte da docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudio, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a levar a cabo polo estudiante.
Estudo previo	Entrevistas que os grupos manteñen coa docente para asesoramento/seguimento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	Actividades na que se formulan problemas e/ou exercicios coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións idóneas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información disponible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto na aula como fora dela, baixo a dirección do docente.
Seminario	Entrevistas que os grupos manteñen co docente para asesoramento e o desenvolvemento das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Resolución de problemas	Execución das actividades de aula.
Seminario	Seguimiento e asesoramento do traballo grupal.

Avaliación

Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Informes e exposicións de actividades, resolución de casos correspondentes á metodoloxía de traballos tutelados realizados na aula e fóra da mesma	15	A2 A3 A4 B7 B10	B2 B4 B5 D7 D10	C13 C19	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Preguntas sobre contidos específicos e claves da materia	15	A2 A3	C1 C7 C11	D1 D3 D7 D14 D16	
Informe de prácticas	Informes e defensa das prácticas realizadas no que se desenvolvan, relacionen, organicen os coñecementos e preséntense conclusións propias dos estudiantes sobre as mesmas.	35	A2 A3 A4 A5	B2 B4 B5 C7 C13 C16 C19	C1 C5 C6 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16
Exame de preguntas obxectivas	Probas que inclúen preguntas con diferentes opcións de resposta sobre contidos da materia.	35	A2 A3	A2 C1 C7 C11	D1 D3 D7 D14 D16	D1 D3 D7 D14 D16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado presencial:

Para o alumnado que siga a avaliación continua, os traballos serán obligatorios e contará a asistencia a clase, que tamén será obligatoria (esíxese a asistencia regular a, polo menos, o 80% das sesións). Os traballos entregaranse na aula e subiranse á plataforma (Faitic) segundo o calendario que se estableza.

Para superar a materia será preciso que os e as estudiantes obteñan en cada proba ou actividades obxecto de avaliación como mínimo un 50% da cualificación establecida para cada apartado. Aquel alumnado que non supere algunha das probas ou actividades que son obxecto de avaliación poderá recuperárlas na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial:

No caso de que algunha alumna ou alumno non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo titorizado polos docentes, realizará na primeira convocatoria e seguintes unha proba na que se avaliarán as competencias básicas da materia, que incluirá contidos teóricos (60% da nota final) e prácticos (40% da nota). Para superar a materia será preciso que o ou a estudiante obteña en cada unha das partes (teórica e práctica) o 50% da cualificación establecida para cada parte.

Todas as datas oficiais dos exames pódense consultar na WEB da Facultade de Ciencias da Educación de Ourense, no espazo habilitado ao efecto.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alonso, J., **Motivar para el aprendizaje. Teoría y estrategias.**, Edebé, 1997

Coll, C. y Monedero, C., **Psicología de la educación virtual**, Ediciones Morata, S.L., 2008

Mayer, R.E., **Psicología de la Educación: Vol. II. Enseñar para un aprendizaje significativo**, Pearson Prentice Hall, 2004

Navarro, J.I. e Martín, C., **Psicología de la educación para docentes**, Pirámide, 2010

Rodríguez, S., **Psicología de la Educación. Grado en Educación Infantil y Primaria**, Pirámide, 2015

Bibliografía Complementaria

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. e Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2002

González-Pienda, J.A., Núñez, J.C., Álvarez, L. e Soler, E., **Estrategias de aprendizaje: concepto, evaluación e intervención**, Pirámide, 2002

Pozo, J.I., **Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje**, Alianza, 1996

Sampascual, G., **Psicología de la Educación**, UNED, 2001

Santrock, J. W., **Psicología de la Educación**, Mc Graw-Hill, 2006

Triana, M.V. e Gallardo, J.A., **Psicología de la educación y del desarrollo para profesores**, Pirámide, 2008

Woolfolk, A.E., **Psicología Educativa**, Prentice-Hall, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Prevención e tratamiento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/O05G120V01204

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/O05G120V01103